

פוטנציאל שטרם מומש – תיקון 190 והשפעתו על קופות הגמל – למה זה טוב לנו?

הרפורמות התכופות והשינויים הרבים בשוק החיסכון הפנסיוני מונעים לעיתים את האפשרות והיכולת לנצל ולממש הזדמנויות עסקיות הנוצרות בשוק.

במאמר זה נחזור לשינוי שבוצע בשנת 2012 אך נראה כי טרם מומש מבחינה עסקית ונראה מה זה אומר עבורכם.

בחודש מאי 2012 בוצע תיקון 190 לפקודת מס הכנסה, אשר במהותו עסק בשלושה נושאים:

- החזרת האפשרות להותרת כספי פיצויים בקופת גמל לא משלמת קצבה
- החזרת האפשרות להעברת כספי עמית שנפטר לחשבון על שם המוטב בקופת גמל
- רפורמה בהטבות מס לקצבה

כספי פיצויים:

עד ינואר 2008 (אז נכנס לתוקף תיקון 3 לחוק קופות הגמל), עם סיום עבודה רשאי היה העובד להותיר את כספי הפיצויים בקופת גמל וכספים אלו היו נזילים, כלומר - ניתנים למשיכה בכל עת כסכום חד פעמי. תיקון 3 קבע כי השארת

הכספים בקופת גמל לא משלמת קצבה משמעותה הפקדה חדשה וככזו ניתן יהיה למשוך את הכספים כקצבה רק בגיל פרישה. תיקון 190 החזיר עטרה ליושנה. כעת בעת עזיבת מקום עבודה שוב ניתן להותיר את כספי הפיצויים בקופת הגמל, לאחר תשלום מס כדין, כשהם נזילים וניתנים לפדיון בכל עת כסכום הוני, חד פעמי.

כספי עמית שנפטר:

עד ראשית שנת 2008 (עד תיקון 3 לחוק קופות גמל), המוטבים בקופת גמל של עמית שנפטר היו רשאים להעביר את הכספים לחשבון על שמם בקופת הגמל וכספים אלו היו ניתנים למשיכה בכל עת כסכום חד פעמי. תיקון 3 לחוק קופות גמל הגדיר פעולה זו, של העברת כספי גמל של עמית שנפטר לחשבון גמל על שם המוטב, כהפקדה חדשה. ושוב, כהפקדה חדשה הם היו (מאז ינואר 2008) ניתנים למשיכה כקצבה בגיל פרישה. תיקון 190 החזיר את האפשרות של מוטב או יורש הזכאי לקבל כספי גמל של עמית שנפטר להעביר את הכספים לחשבון על שמו בקופה וליהנות מן האפשרות למשוך את הכספים בכל עת בדרך הונית.

כספי פיצויים וכספי מוטב אשר יימשכו בדרך של קצבה יהיו פטורים מתשלום מס על הקצבה, המס יחול רק על הרווח הריאלי בשיעור של 25%.

רפורמה בהטבות מס לקצבה:

במסגרת תיקון 190 לפקודת מס הכנסה ביקשה מדינת ישראל לעודד את הציבור להפקיד כספים בקופת גמל וזאת על ידי מתן הטבת מס בעת משיכת הכספים (שמעבר לתקרה המוטבת) בדרך של קצבה או כסכום חד פעמי, לאחר גיל 60 או במקרה של נכות רפואית בשיעור העולה על 75%.

במסגרת תיקון 190 נקבעו הכללים הבאים:

- קצבה מוכרת היא פנסיה חודשית המשולמת על ידי קופת גמל לקצבה- קרן פנסיה חדשה או פוליסת ביטוח לקצבה.
- הכספים אשר משמשים לתשלום הקצבה המוכרת הינם:
- כספים שהופקדו על ידי העמית לאחר שזה שילם עליהם מס.
- כספים שהופקדו על ידי העמית ללא קבלת הטבת מס במועד הפקדתם.
- כספי פיצויים אשר נותרו בקופה, לאחר התחשבות מס.

- כספי מוטב של עמית שנפטר אשר הועברו לחשבון בקופה על שם המוטב.

הקצבה המוכרת אשר משולמת לאדם שהגיע לגיל 60 או זו המשולמת לאדם שהיה לנכה בשיעור של 75% ומעלה, פטורה ממס.

ראוי לשים לב שהפטור ממס שניתן על הקצבה המוכרת לא מונע קבלת פטור ממס על הקצבה המזכה.

החוסך רשאי להוון את הקצבה המוכרת, את חלקה או את כולה, עם הגיעו לגיל 60 ובתנאי שהוא מקבל קצבה אשר גובהה עולה על גובה הקצבה המזעירית ובכפוף לתשלום מס בשיעור 15% על הרווחים.

אפשרויות הורשה של כספי קופת גמל:

תיקון 190 מגלם גם אפשרויות הורשה של כספים שנצברו בקופת גמל.

כספים אשר מוגדרים ככאלה אשר מאפשרים תשלום קצבה מוכרת ניתנים למשיכה בידי המוטבים:

- כקצבה פטורה ממס אם העמית נפטר לפני גיל 75 ולפני שהחל לקבל קצבה פטורה ממס.
- על פי בחירתם מבין שתי אפשרויות, אם העמית נפטר לאחר שמלאו לו 75: משיכת הכספים תוך תשלום מס בשיעור 15% על הרווח או העברת הכספים לחשבון בקופה על שמם ומשיכתם בגיל 60 בדרך של קצבה פטורה ממס.
- כקצבה פטורה ממס אם העמית נפטר לאחר שהחל לקבל קצבה מוכרת במסלול המבטיח מספר תשלומים מינימלי ואם יבקש המוטב להוון את יתרת התשלומים ישלם מס בשיעור 15% על הרווח.

כאשר דנים בהורשה של כספי קופת גמל ראוי לשים לב שקופת גמל להבדיל ממוצרים פיננסיים אחרים בשוק ההון איננה חלק מהעזבון של האדם וקביעת מוטבים על ידי החוסך ואופן חלוקת הכספים ביניהם נתונה לשיקול דעתו הבלעדי של החוסך והוראות אלו גוברות על כל הוראה אחרת, ובכלל זה שנושי העזבון לא יכולים לתקוף כספים אשר נצברו בקופת גמל.

לסיכום:

תיקון 190 סיפק לציבור הטבות מס ייחודיות על הפקדות בקופת גמל ויש בבסיסו פוטנציאל להחזרת המוצר למרכז העשייה בשוק. אבל לא רק זאת, קופת הגמל חזרה להיות אלטרנטיבה למכשירי השקעה אחרים המוצעים בשוק ההון.

